

TORNION KAUPUNGIN OSALLISTUMINEN OULU2026 KULTTUURIPÄÄKAUPUNKI
-HANKKEESEEN

49/00.04.02/2018

KH 16.03.2020 § 103

Valmistelija kehitysjohtaja Sampo Kangastalo:

Oulun kaupunki on esittänyt yhteistyötarjouksen Tornion kaupungille osallistua Oulu2026-kulttuuripääkaupungin toteutukseen, mikäli Oulu valitaan tämän nimityksen haltijaksi vuodeksi 2026. Kulttuuripääkaupungin virallisena hakijana voi olla yksi kaupunki, mutta se voi ottaa mukaan myös laajemman alueen. Oulu2026-hankkeen tavoitteena on kasvattaa koko Pohjois-Pohjanmaan ja Pohjois-Suomen vetovoimaa ja lisätä eurooppalaisten tietoisuutta seudun kulttuuritarjonnasta. Oulun kaupunki kutsuu mukaan Oulu2026-toteutukseen kaikki Pohjois-Pohjanmaan ja Pohjois-Suomen kunnat ja niiden alueella toimivat yhteisöt.

Euroopan Unioni on päättänyt vuosina 2020-2033 toteutettavista kulttuuripääkaupungeista ja niiden valintamenettelystä (N:o 445/2014/EU). Kulttuuripääkaupunkitoiminnan tavoitteena on edistää kaupunkien kehittymistä kulttuurin avulla, tuoda esiin Euroopan kulttuurien rikkautta ja yhteistä kulttuuriperintöä sekä edistää keskinäistä ymmärrystä ja vuoropuhelua. EU:n päätöksessä määritellään kulttuuripääkaupunkien hakuprosessi, valintakriteerit, tavoitteet ja vuorovuodet, mistä maasta kulttuuripääkaupungit vuosina 2020-2033 valitaan. Suomi ja Slovakia ovat vuorossa 2026 – kummastakin maasta valitaan kansallisessa kisassa yksi kaupunki Euroopan kulttuuripääkaupungiksi.

Euroopan unionin nimittämä valintaraati valitsee kulttuuripääkaupungin kuuden kriteerin perusteella. Kaupungin historia ja nykyinen kulttuurielämä voivat olla lähtökohtia vuoden ohjelman rakentamiselle, mutta ne eivät vaikuta valintapäätökseen. Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa kansallisella tasolla hakuprosessista yhdessä kansainvälisen valintaraadin kanssa. Euroopan komissio vahvistaa nimitykset. Tällä hetkellä Suomessa kisassa ovat mukana Oulu, Tampere yhdessä Mänttä-Vilppulan kanssa ja Savonlinna yhdessä neljän itäisen Suomen maakunnan kanssa.

Haku on kaksivaiheinen: ensimmäinen hakemus jätetään toukokuussa 2020, jatkoon valittavat hakijat saavat yhdeksän kuukautta aikaa parantaa hakemuksiaan ja lopullinen valinta tehdään vuoden 2021 aikana. Ensimmäisen vaiheen hakemuksessa on oltava tiedot hankkeeseen osallistuvista kunnista ja muista yhteistyökumppaneis-

ta sekä kuvattava kulttuuriohjelman visio ja teemat sekä suunnitelma ohjelman rakenteesta.

Oulu2026-ohjelma rakentuu hankkeen luovien neuvonantajien määrittelemille katto-otsikolle ja teemoille. Teemoja voidaan käsitellä taiteen ja tieteen, liikunnan, monenlaisten kulttuurin sovellusten ja arjen kulttuurin keinoin. Oulu2026-hankkeen kulttuurikäsite on laaja, se kattaa kulttuurin kaikki muodot.

KULTTUURI-ILMASTON MUUTOS

Vastakohtien voima   Rohkeasti reunalla   Villisti kaupunki

Valintaraati arvioi kulttuuriohjelmasta sen innovatiivisuuden, eurooppalainen ulottuvuuden sekä laaja-alaisen suunnittelun ja toteutuksen perusteella. Alueen asukkaiden ja yhteisöjen toivotaan osallistuvan kulttuuriohjelman suunnitteluun ja toteutukseen mahdollisimman laajasti. Erityisesti toivotaan niiden ihmisten osallistumista, jotka jäävät tavanomaisen kulttuurin ulkopuolelle. Oppilaitosten, päiväkotien ja kansalaisjärjestöjen osallistuminen ohjelmatyöhön on tärkeää. Toivottavaa on vahvistaa kulttuurialaa ja luovia aloja sekä niiden yhteistyötä talous- ja sosiaalialojen kanssa.

Kulttuuriohjelmassa tulee näkyä Euroopan kulttuurinen monimuotoisuus ja yhteinen kulttuuriperintö. Vähintään puolet ohjelmasta olisi valmisteltava ja toteutettava paikallisten ja eurooppalaisten yhteistyökumppanien yhteistyöllä. Kulttuuriohjelman on oltava eurooppalaisittain niin vetovoimainen ja kiinnostava, että se houkuttelee vierailijoita muualta Euroopasta Oulu2026-ohjelman vaikutusalueelle. Ohjelmaa arvioidaan myös sillä perusteella, kuinka se yhdistää paikalliseen kulttuuriperintöön ja perinteisiin taidemuotoihin uusia, innovatiivisia ja kokeellisia kulttuuri-ilmaisuja ja digitaalisuutta.

Oulu2026-ohjelma rakentuu avointen ohjelmahakujen kautta valituista projekteista ja hankkeen itse tuottamista lippulaivahankkeista. Yksityiskohtaisen kulttuuriohjelman suunnittelu on vuorossa lopullisen nimityksen jälkeen. Ohjelmaa tullaan toteuttamaan sen koko vaikutusalueella, jonka laajuus määrittyy kuntien ja kaupunkien osallistumis päätösten jälkeen.

Hakemuksessa on eriteltävä, kuinka paljon rahoitusta kulttuuripääkaupunkihanke saa hakijakaupungilta, alueen muilta kunnilta, valtiolta, EU:lta ja yksityiseltä sektorilta. Hakemuksessa on kuvattava kaikki tiedossa olevat Oulu2026-vaikutusalueen vuoteen 2026 mennessä toteutuvat investoinnit, joilla kehitetään alueen saavutettavuutta, kulttuurin toimintaedellytyksiä ja matkailua sekä eriteltävä investointien rahoituslähteet.

Vaikka Euroopan kulttuuripääkaupunki ei ole matkailun ja muun elinkeinoelämän kehittämishanke, vaikuttaa nimitys tutkitusti merkittävästi alueen matkailuun ja aluetalouteen. Hakemuksessa on kuvattava, kuinka kulttuuripääkaupunkiprosessi edistää strategisten tavoitteiden toteutumista ja tukee kaupungin ja mukaan otetun laajemman alueen kehittymistä myös kulttuuripääkaupunkivuoden jälkeen.

Valmistelijan esitys:

Tornion kaupunki päättää osallistua Oulu2026-hankkeeseen, mikäli Oulu nimitetään vuoden 2026 Euroopan kulttuuripääkaupungiksi.

Tornio osallistuu seuraavin tavoin hankkeeseen:

1) Tornion kaupunki kokoaa tiedot omalla alueellaan ennen vuotta 2026 toteutuvista investoinneista, jotka tukevat kulttuuria, matkailua ja alueen saavutettavuutta. Investointien ei tarvitse olla kaupungin itse toteuttamia.

2) Tornion kaupunki suunnittelee ja toteuttaa osatoteuttajana Oulu2026 -teemojen mukaista ohjelmaa vuosina 2024-2026. Osatoteuttaja voi toimia yksin tai yhdessä muiden osatoteuttajien kanssa. Ohjelmaan otettavista sisällöistä neuvotellaan Oulu2026 -hankeorganisaation kanssa. Osatoteuttajien hankkeet merkitään hakemukseen seudun osallistumisena kulttuuripääkaupungin kustannuksiin ja niitä markkinoidaan osana Oulu2026 kulttuuriohjelmaa.

Kohdan 2. mukainen osallistuminen selvitetään kuitenkin erikseen, sillä tällä hetkellä Tornion kaupungin kulttuuriresurssit ovat pitkälti sidottu Tornio 400 -juhlavuoden valmisteluihin (2021). Tornio 400 -juhlavuosi tarjoaa hyvän kehittämisalustan sekä Tornion kaupungin omalle kulttuuri- ja tapahtumatuotannolle että Oulun Euroopan kulttuuripääkaupunki -prosessille.

Tornio 400 -juhlavuoden aikana toteutettuja sisältöjä voidaan hyödyntää sellaisenaan osana Oulun mahdollisen kulttuuripääkaupunkivuoden tapahtumia 2026. Juhlavuoden aikana hankittujen kokemusten jälkeen voidaan Torniossa myös kehittää edelleen kulttuuripalveluja ja -sisältöjä siten, että ne pystytään sovittamaan yhteen Oulun kulttuuripääkaupunki -hankkeen teemojen ja sisältöjen kanssa.

Pohjois-Suomen ja Perämerenkaaren kuntien yhteistyön ja alueen elinvoiman ja vetovoiman näkökulmasta on tärkeää, että Tornion kaupunki osallistuu Oulun kulttuuripääkaupunki -hankkeeseen yhtenä yhteistyötahona.

KAUPUNGINJOHTAJA TIMO NOUSIAINEN:

Tornion kaupunki päättää osallistua Oulu2026-hankkeeseen, mikäli Oulu nimitetään vuoden 2026 Euroopan kulttuuripääkaupungiksi.

Tornio osallistuu Oulu2026-hankkeeseen valmistelijan esittämällä tavalla.

KAUPUNGINHALLITUS:

Hyväksyttiin.

LISÄTIEDOT: kehitysjohtaja Sampo Kangastalo, 040 764 0559

TÄYTÄNTÖÖNPANO: Muutoksenhakuna oikaisuvaatimus

Otteet:

Sivistystoimenjohtaja Ilkka Halmkrona

Museonjohtaja Katriina Pietilä-Juntura, Aineen taidemuseo

Museonjohtaja Minna Heljala, Tornionlaakson museo

Tapahtumatuottaja Merja Stenberg

Projektipäällikkö Mika Vierimaa, Oulu2026, Oulun kaupunki
